

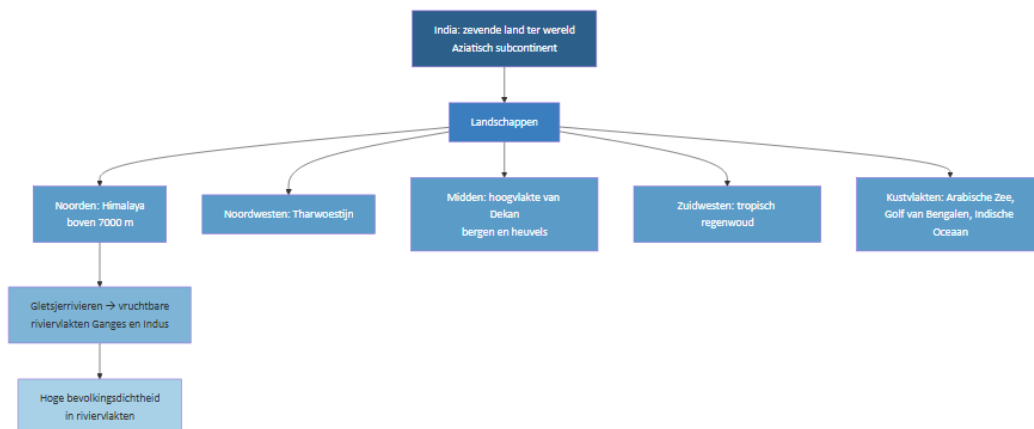
Samenvatting Aardrijkskunde VWO 3

Hoofdstuk 6: Project India

Schooljaar 2025-2026

§6.1 India, een enorm groot land

India is het zevende land van de wereld in oppervlak en ligt op het Aziatische subcontinent. Het grenst aan Pakistan, Nepal, Bhutan, Bangladesh en Myanmar. De landschappen lopen sterk uiteen: in het noorden staat de Himalaya met toppen boven de zeven kilometer, in het noordwesten ligt de Tharwoestijn, het midden wordt gedomineerd door bergen en heuvels die overgaan in de hoogvlakte van Dekan, en het zuidwesten herbergt tropisch regenwoud. Vanuit de Himalaya stromen gletsjerrivieren zuidwaarts en vormen ze vruchtbare riviervlakten van de Ganges en de Indus. De Ganges mondt samen met de Brahmaputra uit in een grote delta. In het westen, oosten en zuiden grenst India aan respectievelijk de Arabische Zee, de Golf van Bengalen en de Indische Oceaan; langs die kusten liggen vruchtbare kustvlakten met veel bewoning.

Schema 1 — Structuur van het Indiase landschap en bevolkingsverdeling

Bevolking

In 2018 telde India ruim 1,35 miljard mensen — de snelst groeiende bevolking ter wereld. Naar verwachting heeft het land in 2028 meer inwoners dan China. De grootste bevolkingsconcentraties liggen in de riviervlakten van de Ganges en de Indus. De bevolking is divers: er zijn 23 officiële talen, en de godsdiensten variëren van hindoeïsme (circa 80 %) tot islam (14 %), christendom, sikhisme en boeddhisme.

Stad en platteland

67 procent van de bevolking woont en werkt nog op het platteland. Naast moderne boeren zijn er veel kleine, zelfvoorzienende boeren die werken met mens- en dierkracht. Restanten van het kastensysteem en grootgrondbezit, hoge schulden en werkloosheid drijven mensen naar de stad. Delhi en Mumbai zijn

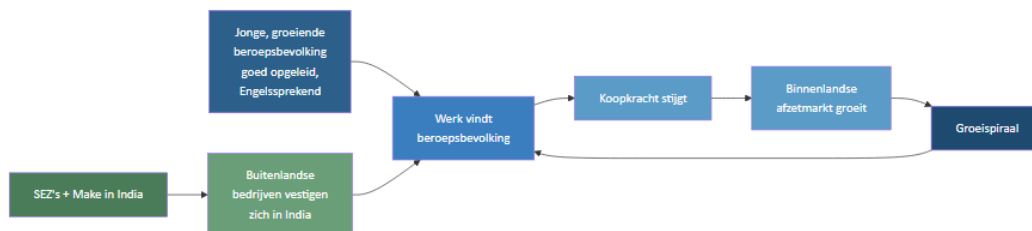
megasteden; de laatste telde 12,5 miljoen inwoners. In totaal zijn er 23 steden met meer dan één miljoen inwoners. Door het hoge urbanisatietempo groeien de slums, waar mensen vooral in de informele sector werken.

India en de wereld

Tot 1947 was India een kolonie van Engeland. Daarna bleef het land lange tijd sterk naar binnen gericht: de socialistische regering hield controle over de belangrijkste bedrijven en de economie groeide nauwelijks, wat leidde tot grote economische verschillen tussen de staten — iemand in Punjab of Gujarat verdiende gemiddeld vier keer meer dan iemand in Bihar. In 1991 veranderde de koers: handelsstromen werden internationaler, buitenlandse investeerders kwamen naar India en India investeerde zelf ook in Europa en Afrika.

§6.2 Winnaar of verliezer in de wereldeconomie?

India behoort tot de BRICS-landen en onderscheidt zich doordat het haar groei niet baseert op de export van grondstoffen, maar op haar beroepsbevolking. Die is jong, groeit, wordt steeds beter opgeleid en spreekt Engels. Als de jonge beroepsbevolking werk vindt, stijgt de koopkracht en groeit de binnenlandse markt — zo ontstaat een groeispiraal. Desondanks leven nog 400 miljoen mensen onder de armoedegrens van \$ 1,25 per dag.

Schema 2 — De groeispiraal van de Indiase economie

Speciale Economische Zones en 'Make in India'

Langs de kust heeft de overheid in tientallen steden Speciale Economische Zones (SEZ's) opgericht. Doel: buitenlandse bedrijven aantrekken, de export vergroten, technologie overdragen en arbeidsplaatsen creëren. In 2014 startte het 'Make in India'-programma om nog meer buitenlandse bedrijven — onder meer in ICT, auto- en textielindustrie — naar India te halen. Het gemiddeld inkomen steeg van \$ 300 in 1991 naar \$ 6400 in 2016. In 2030 behoort India mogelijk tot de drie grootste wereldeconomieën, na de VS en China. Keerzijde: er ontstaat grote regionale ongelijkheid tussen stedelijke en plattelandsbevolking.

India in de wereld en India–Nederland

Door de economische groei ontstaat een nieuwe middenklasse die auto's, mobieltjes en andere luxegoederen kan kopen. Indiase bedrijven investeren ook buiten India: in Afrika zijn Indiase mijnbouwers actief in Mozambique, olieraffinaderijen in Kenia en callcenters in Zuid-Afrika. Tussen India en Nederland bestaat een sterke handelsbetrekking: meer dan 200 Nederlandse bedrijven zijn actief in India (op gebieden als waterbeheer, koeltransport en voedselverwerking), terwijl Indiase bedrijven ook in Nederland investeren — zoals LT Food op de Maasvlakte en Tata Steel in IJmuiden. De Indiërs

investeerden voor ruim 12 miljard euro in Nederland; de Nederlanders voor ruim 18 miljard euro in India.

§6.3 De schatkist van India: delfstoffen en energie

Geologie: botsende platen

In het noorden botst de Euraziatische plaat op de Indische plaat. Eerst dook een stuk oceaانبodem van de Indische plaat onder de Euraziatische plaat — daarbij ontstond vulkanisme. Vervolgens botste India op de rest van Azië en begon de Himalaya omhoog te komen. Die platen bewegen nog steeds, waardoor India regelmatig door aardbevingen wordt getroffen. Langs de plaatgrenzen stolde magma op diepte in de aardkorst, waardoor gesteenten met hoge concentraties ertsen zijn ontstaan: ijzer, mangaan, bauxiet en chroom.

Delfstoffen en fossiele brandstoffen

Zo'n 320 miljoen jaar geleden, in het Carboon, lag India rond de evenaar in een tropisch moeras. Afgestorven planten en bomen vormden dikke veenpakketten die bedekt raakten met zand en klei. Tijd, druk en temperatuur veranderden dat veen in steenkool; daarbij ontstond ook aardgas — het inkolingsproces. Aardolie (minder aanwezig dan aardgas en steenkool) wordt gewonnen via boorplatforms op het continentaal plat in de Arabische Zee. In de deelstaten Bihar en Orissa bevinden zich ijzerertsreserves die tot de grootste van de wereld horen; er worden ook steenkool, mangaan, koper en andere ertsen aangetroffen. India is bovendien 's werelds grootste exporteur van graniet. Ondanks al deze rijkdommen is 61 procent van de elektriciteitsopwekking nog gebaseerd op steenkool.

Import en energiezekerheid

Omdat de economie en bevolking groeien, kan India nauwelijks aan de stijgende energievraag voldoen. Het land is op dit moment de grootste olie-importeur ter wereld; de olie komt vooral uit de Golfstaten. Steenkool wordt met bulk tankers uit Zuid-Afrika gehaald. 25 procent van alle olie en gas komt uit Afrika (met name Nigeria en Angola). India investeert ook in Sudan, Gabon, Ghana en Ivoorkust om de aanvoer veilig te stellen.

§6.4 Klimaatverandering en energietransitie

Klimaten in India

In zo'n groot land komen meerdere klimaten voor. Het overgrote deel van India heeft een moessonklimaat: van juni tot september waait wind vanaf de Indische Oceaan en brengt bijna overal regen; in oktober draait het systeem om en waait een droge wind vanuit het noorden naar het zuiden.

Gevolgen van klimaatverandering

Door de mondiale klimaatverandering stijgt de temperatuur, verandert het neerslagpatroon en wordt het weer extremer. Er zijn meer perioden van droogte, zware regenbuien, overstromingen en cyclonen. In 2018 werd deelstaat Kerala getroffen door de ergste moessonregens in honderd jaar: circa 300.000

mensen zochten hun toevlucht in 1.500 tentenkampen en 200 mensen kwamen om het leven. Een stijgende zeespiegel en zwaardere cyclonen bedreigen de kustgebieden en de zuidoostelijke delta.

Luchtvervuiling en smog

Door economische en bevolkingsgroei stijgt de CO₂-uitstoot. Steenkool is nog altijd de grootste energiebron, zowel voor kolencentrales als op het platteland (samen met hout). De uitstoot van kolencentrales en het groeiende autoverkeer maakt New Delhi tot een van de meest vervuilde steden ter wereld. In de winter is de luchtvervuiling hier tot dertig keer hoger dan de grenswaarde van de Wereldgezondheidsorganisatie. Smog ontstaat bij een inversielaag: een situatie waarbij de temperatuur met de hoogte niet daalt maar stijgt.

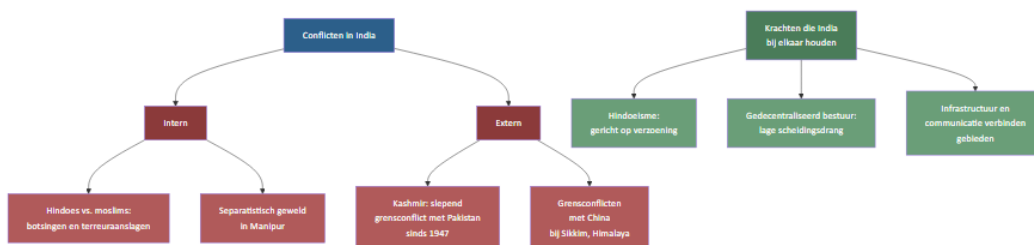
Energietransitie

Op de klimaatconferentie van Parijs (2015) beloofde India dat in 2030 minstens 40 procent van de energie niet meer uit fossiele brandstoffen komt. De Indiase overheid kiest primair voor wind- en zonne-energie, en in mindere mate voor waterkracht en kernenergie — vanwege de snelheid waarmee wind en zon kunnen worden uitgerold. Het zuiden en westen zijn het meest geschikt voor zonne-energie; 80 procent van de duurzame opwekking kan daar plaatsvinden. Een tekortkoming is het energietransportnetwerk, maar daar wordt aan gewerkt. De regering voorspelde in 2018 dat in 2027 al meer dan 57 procent uit duurzame bronnen komt. In 2018 werd de toenmalige grootste zonnecentrale ter wereld geopend met een vermogen van 648 megawatt. Op het platteland wekken velen nu zelf energie op met zonnecollectoren.

§6.5 Interne en externe conflicten

Culturele diversiteit als bron van spanning

India is ruim honderd keer zo groot als Nederland en herbergt talloze talen, gewoonten en godsdiensten. Die diversiteit leidt soms tot spanningen. Al voor de onafhankelijkheid kwamen hindoes en moslims regelmatig tot gewelddadige confrontaties. Bij de onafhankelijkheid in 1947 werd Brits-Indië gesplitst in een hindoestaans India en een islamitisch Pakistan (west en oost). In 1971 werd Oost-Pakistan het huidige Bangladesh. De splitsing ging gepaard met een massale volksverhuizing: miljoenen hindoes trokken naar India, miljoenen moslims de andere kant op. India telt nu 29 staten, 23 officiële talen en vijf wereldgodsdiensten naast sikhisme, jainisme en het madeïsme.

Schema 3 — Interne en externe conflicten in India

Intern: hindoes, moslims en separatisten

Moslims vormen een minderheid in India en er zijn regelmatig botsingen met hindoes. In de deelstaat Manipur in het oosten is al decennialang sprake van separatistisch geweld door kleine militante groepen die aanslagen plegen, met name op arbeidsmigranten uit andere staten.

Er zijn ook krachten die India bij elkaar houden:

- Het hindoeïsme is een levenswijze die eerder gericht is op verzoening dan op polarisatie.
- India heeft een gedecentraliseerd bestuur, waardoor de neiging om zich af te scheiden niet groot is.
- Een relatief goede infrastructuur en communicatie verbinden gebieden op verschillende terreinen.

Extern: Kashmir en de Chinese grens

Het conflict in Kashmir begon doordat het koloniale bestuur de deelstaat in 1947 toewees aan een hindoevorst die India koos, terwijl de moslimmeerderheid aansluiting bij Pakistan wilde. Pakistan viel het gebied binnen en later ook India aan. Sinds 1972 deelt een kunstmatige grens de regio: het noorden wordt bestuurd door Pakistan, het zuiden door India. In dat zuidelijke deel zijn separatisten actief die aansluiting bij Pakistan eisen. Aan de Chinese grens laait het conflict geregeld op: in 2017 stonden Indiase en Chinese militairen in Sikkim gewapend tegenover elkaar over de aanleg van een weg. Politicologen verwachten meer grensconflicten langs de 4050 km lange grens. India is ook bezorgd over de Chinese activiteiten in het kader van de Nieuwe Zijderoute.

§6.6 Bevolking en migratie

Demografische kenmerken

India heeft een gemiddelde bevolkingsdichtheid van 436 mensen per km² — iets lager dan Nederland (506 per km²). De grootste concentraties bevinden zich in het stroomgebied van de Ganges, met plaatselijk zo'n 15.000 mensen per km². Het westen, midden en noorden zijn relatief dunbevolkt door de natuurlijke omstandigheden. Binnenkort is meer dan de helft van de Indiase bevolking jonger dan 25 jaar. In sommige staten zijn er op 1000 jongens slechts 867 meisjes.

Bevolkingsgroei beheersen

De overheid probeert de groei te remmen door geboortebeperking te promoten, vrouwen te scholen en de gezondheidszorg te verbeteren, met name door betere sanitatie — schoon drinkwater en riolering. Dat verlaagt de kindersterfte, waarna ouders minder kinderen willen. Stijgende welvaart draagt ook bij aan een dalend kindertal.

Binnenlandse migratie

80 procent van de beroepsbevolking werkt in de informele sector, waarvan bijna driekwart in de landbouw. De urbanisatiegraad is laag, maar het urbanisatietempo is hoog: pushfactoren op het platteland doen de steden met vijf procent per jaar groeien, waardoor ze overbevolkt raken. Veel migranten belanden via familie of kennissen in een slum; in Mumbai woont volgens de Wereldbank 54 procent van de ruim 16 miljoen inwoners in krottenwijken.

Twee regels voor binnenlandse migratie:

- Er vindt meer migratie plaats binnen staten dan tussen staten.

- Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe meer migratie.

Als de afstand tot de stad niet groter is dan 30 km, blijven de banden met het dorp vaak intact: er ontstaat cirkelmigratie. De migrant keert regelmatig terug, bijvoorbeeld voor de oogst, en stuurt geldzendingen naar achtergebleven familieleden, wat de welvaart op het platteland ten goede komt.

Buitenlandse migratie

De Indiase diaspora bedroeg in 2017 circa 15,7 miljoen mensen. Favoriete bestemmingen zijn het voormalige moederland het Verenigd Koninkrijk, de VS en de Arabische oliestaten. Doordat vooral goed opgeleiden vertrekken, is er sprake van een braindrain. Tegelijk sturen migranten veel geld terug naar India en keren ondernemende Indiërs ook terug — zo is de IT-stad Bangalore grotendeels opgezet door Indiase IT'ers die vanuit de VS terugkwamen. Bijna een miljoen Indiërs wonen in Engeland; de migratiestroom tussen het VK en India gaat terug tot de koloniale tijd.

Begrippen

Begrip	Definitie
Aardkorst	De dunne buitenste schil van de aarde die bestaat uit continentale en oceanische korst.
Armoedegrens	Het inkomen dat nodig is om te kunnen voorzien in de basisbehoeften.
Beroepsbevolking	Dat deel van de bevolking dat tegen betaling een beroep uitoefent.
Bevolkingsdichtheid	Het gemiddeld aantal inwoners per km ² .
Cirkelmigratie	Het heen en weer reizen van arbeidsmigranten tussen het herkomstgebied en het gebied waar men werk heeft.
Continentaal plat	Een ondiep gedeelte van de zee dat grenst aan een continent.
Delta	Nieuw land in zee dat ontstaat door sedimentatie waar een rivier in zee uitmondt.
Diaspora	De verspreiding van de (in dit geval Indiase) bevolking over de wereld.
Economische ongelijkheid	Grote en ongewenste verschillen in welvaart tussen verschillende groepen van de bevolking.
Formele sector	De officiële economie.
Gletsjerrivier	Rivier die gevoed wordt door het smeltwater van een gletsjer.
Informele sector	De niet-officiële economie.
Kastensysteem	Een indeling van de maatschappij in vier groepen op basis van het hindoestaanse geloof. De hoogste groep zijn de priesters, daaronder de heersers, dan komen de landbouwers en handelaars en als laagste kaste de burger en arbeiders. Er zijn ook nog onaanraakbaren, de kastelozen.
Kustvlakte	Een gebied van laagliggend vlak land in de buurt van de zee waar vaak rivieren in zee uitmonden.
Magma	Het vloeibare gesteente onder het aardoppervlak.
Megastad	Een stad met meer dan 10 miljoen inwoners.
Moessonklimaat	Een halfjaarlijkse draaiende wind in de tropen die in de

	zomer veel regen brengt vanaf zee en in de winter vooral droge lucht vanaf een continent.
Riviervlakte	Een vlakte waardoor een of meerdere rivieren stromen.
Sanitatie	Het beschikken over wc's, riolering en waterleiding om zo infectieziekten te voorkomen.
Smog	Samentrekking van de Engelse woorden smoke en fog. Laag verontreinigde lucht die boven de stad blijft hangen.
Sociale ongelijkheid	Grote en ongewenste verschillen in welvaart en ontwikkelingskansen tussen verschillende groepen van de bevolking.
Speciale Economische Zone	Een gebied waar de Indiase regering buitenlandse handel en investeringen toestaat. Liggen vaak bij vliegvelden of havens waar buitenlandse bedrijven zich vestigen. Als lokkertjes worden lage belastingen, goedkope grond en weinig milieuwetten gebruikt.
Stroomgebied	Het gebied dat afwatert op een rivier en haar zijrivieren.
Urbanisatiegraad	Het percentage van de bevolking van een land dat in steden woont.
Urbanisatietempo	De snelheid waarmee de stedelijke bevolking in een bepaalde periode groeit.
Welvaart	Het beschikken over voldoende geld om in je eigen behoeften te kunnen voorzien.

Leerdoelen

Nr.	Leerdoel
6.1a	Je weet dat de bevolking van India groeit en dat er regionale verschillen zijn.
6.1b	Je begrijpt waarom India een divers land is.
6.1c	Je kunt het reliëf, de landschappen en de bevolkingsverdeling op een kaart herkennen en verklaren.
6.2a	Je weet dat India nu en in de toekomst een belangrijke afzetmarkt is.
6.2b	Je begrijpt waarom India een aantrekkelijke vestigingsplaats is voor buitenlandse bedrijven en multinationals.
6.2c	Je kunt de positie van India in de wereld in grafieken en tabellen herkennen en de effecten van globalisering verklaren.
6.3a	Je weet welke energiebronnen en delfstoffen in India voorkomen.
6.3b	Je begrijpt dat India energiebronnen uit het buitenland nodig heeft.
6.3c	Je kunt de aanwezigheid van energiebronnen op een kaart herkennen en verklaren.
6.4a	Je weet welke klimaten er in India voorkomen.

6.4b	Je begrijpt dat de klimaatverandering en de energietransitie gevolgen hebben voor India.
6.4c	Je kunt met een tekening het ontstaan van smog verklaren.
6.5a	Je weet waardoor er in India conflicten ontstaan.
6.5b	Je begrijpt waarom verschillende culturen vreedzaam in India kunnen leven.
6.5c	Je kunt conflicten in India lokaliseren en verklaren.
6.6a	Je weet welke demografische kenmerken op India van toepassing zijn.
6.6b	Je begrijpt waarom mensen binnen India en naar het buitenland migreren.
6.6c	Je kunt een bevolkingspiramide en een migratiestroom lezen.